

Igor Vučković

Fakultet za fizičko vaspitanje i sport, Banjaluka

TIP ORGANIZACIJE GRUPE U KOŠARKAŠKIM TIMOVIMA 1. LIGE SRBIJE I CRNE GORE

1. UVOD

Kvalitet košarkaškog tima zavisi od nekoliko faktora (Pavlovič, 1980, po Karalejiću i Jakovljeviću, 2001). Jedan od njih, definisan kao *sociološki faktor*, odnosi se na interpersonalne relacije unutar tima. Morenova (1962) sociometrijska tehnika je od primarnog značaja za ispitivanje međuljudskih odnosa unutar nekog tima. Ona poprilično egzaktno pokazuje kakav funkcionalni i socijalni tretman u timu ima svaki igrač ponaosob. Međutim, za kompletnu socijalnu sliku svog tima, trener mora da dođe i do nekih dodatnih informacija. Jedna od njih – *ekstravertna - introvertna organizacija grupe*, dodatno govori o osećanjima unutar grupe. Introvertna struktura grupe se odlikuje pozitivnim, toplim emocijama među članovima tima, dok ekstravertnu strukturu grupe odlikuje siromašan osećajni život. Pretpostavka je da je glavni motiv u profesionalnoj košarci - novac. Da li trener, pod takvom okolnosti, može da formira željenu (introvertnu) organizaciju tima?

2 PREDMET I CILJ ISTRAŽIVANJA

Tip organizacije sportske grupe (u ovom slučaju-košarkaškog tima) može biti odličan pokazatelj treneru kakvi međuljudski odnosi vladaju u njegovom timu. Znajući da upravo odnosi između članova tima određuju snagu timskog duha koji je značajan činilac na putu ka uspehu, svaki trener mora da se bavi kvalitetom međuljudskih odnosa u svom timu.

Predmet istraživanja su bile razlike između boljeplasiranih i lošijeplasiranih timova I košarkaške lige Srbije i Crne Gore u tipu organizacije sportske grupe.

Cilj istraživanja je bio da se ustanovi postoje li razlike između boljeplasiranih timova (1. grupa, u koju spadaju 4 tima iz gornjeg dela tabele) i lošijeplasiranih timova (2. grupa, u koju spada 6 timova iz donjeg dela tabele) u tipu organizacije grupe.

3 HIPOTEZA ISTRAŽIVANJA

Na osnovu cilja istraživanja proizašla je hipoteza istraživanja, a ona glasi:

H: Postoje značajne razlike između 1. i 2. grupe timova u tipu organizacije grupe u **korist 1. grupe**.

4 METODOLOGIJA RADA

4.1 Uzorak ispitanika

Uzorak ispitanika činilo je 120 košarkaša iz 10 klubova 1. lige Srbije i Crne Gore. Pošto registracioni pravilnik Košarkaškog saveza Srbije i Crne Gore dozvoljava nekoliko prelaznih rokova pre i u toku prvenstva, autor je procenio da su tek u januaru ekipe oformile konačnu strukturu, što je bio neophodan uslov za kvalitetno istraživanje. Shodno tome, anketa u klubovima bila je sprovedena krajem sezone 2002/2003 (u martu 2003. godine), uz obavezno lično prisustvo autora. Klubovi koji su bili anketirani su: Košarkaški klub (KK) "Partizan" iz Beograda, KK "FMP" iz Železnika, KK "Hemofarm" iz Vršca, KK "Lovćen" sa Cetinja, KK "NIS Vojvodina" iz Novog Sada, KK "Zdravlje" iz Leskovca, KK "Spartak" iz Subotice, KK "Sloga" iz Kraljeva, OKK "Beograd" iz Beograda i KK "Lavovi" iz Beograda.

Autor je planirao da istraživanjem obuhvati i preostala 2 kluba, KK "Budućnost" iz Podgorice i KK "Crvena zvezda" iz Beograda. Međutim, trener KK "Budućnost", nakon uvida u anketno pitanje, nije bio spreman na dalju saradnju. KK "Crvena zvezda" se takmičila na 3 "fronta": u domaćem šampionatu, "GOOD YEAR" ligi i "Kupu Srbije i Crne Gore", tako da i pored dobre volje, trener KK "Crvena zvezda" nije mogao pronaći pogodan termin za anketiranje.

4.2 Instrumenti

Pri sakupljanju podataka za ovo transferzalno, neeksperimentalno istraživanje korišćena je anketa.

4.3 Procedura

Za analizu je bio potreban odgovor na samo jedno pitanje: "S kim provodite najviše slobodnog vremena"? Ispitanik je upisao imena tri osobe s kojima se najintezivnije druži u slobodno vreme. Mogao je upisati ime nekog saigrača, ali i nekog ko nije član tima, npr. devojke, nekog člana porodice i sl. U zavisnosti od izbora pojedinih igrača, doneće se sud o ekstravertnoj, odnosno introvertnoj organizaciji grupe. Ako je težnja ka introvertnosti i ekstravertnosti podjednaka, u pitanju je uravnotežena struktura. Pri tom, izvedena je varijabla – *ekstravertna - introvertna organizacija grupe* (**EKSINT**). Na osnovu konačnog plasmana, timovi su podeljeni u dve grupe. U prvoj grupi su boljeplasirani timovi koji su zauzeli neko od prvih 6 mesta na tabeli (s izuzetkom trećeplasiranog i četvrtoplasiranog tima, koji nisu obuhvaćeni istraživanjem), a u drugoj grupi su lošijeplasirani timovi koji su plasirani od 7. do 12. mesta. Zatim su statističkim metodama utvrđene razlike između boljeplasiranih i lošijeplasiranih timova u pomenutoj varijabli.

4.4 Metode obrade podataka

Na skaliranim podacima analizirane su **razlike** između boljeplasiranih (1. grupa) i lošijeplasiranih (2. grupa) timova pomoću **multivarijantne analize vari-**

janse (MANOVA), Hotelingovog T^2 testa, diskriminativne analize, Rojevog testa, Klaster analize, te izračunate vrednosti Korelacije (R), Fišerovog testa (F) i Pirsonovog koeficijenta kontingencije (Cj). Za prihvatanje hipoteze korišćena je kritična vrednost $p=0.01$. Odnosno, ako je $p<0.01$ hipoteza je prihvaćena.

5 REZULTATI I INTERPRETACIJA

Na osnovu konačne tabele sezone 2002/2003, timovi koji čine boljeplasiranu grupu su KK "Partizan", KK "FMP", KK "Hemofarm" i KK "Lovćen". U lošijeplasiranoj grupi su KK "Zdravlje", KK "Vojvodina", KK "Lavovi", KK "Spartak", KK "Sloga" i OKK "Beograd". Od ukupnog broja anketiranih košarkaša (120), 48 (40%) se nalazi u 1. grupi, a 72 (60%) u 2. grupi.

U narednim tabelama su predstavljeni stavovi igrača o tipu organizacije grupe, a nakon toga analizirane razlike između grupa timova.

Tabela 1 Brojčana i procentualna zastupljenost izbora osoba za druženje van treninga, 1. izbor (VANTR1) po grupama

	vanklup.	%	klup. saigrač	%
1. grupa	25	52.1	23	47.9
2. grupa	30	41.7	42	58.3

Iz tabele 1 se vidi da je više igrača 1. grupe na 1. mestu izabralo vanklupsku osobu, a da je više igrača 2. grupe je na 1. mestu izabralo klupskog saigrača.

Tabela 2 Brojčana i procentualna zastupljenost izbora osoba za druženje van treninga, 2. izbor (VANTR2) po grupama

	vanklup.	%	klup. saigrač	%
1. grupa	21	43.8	27	56.3
2. grupa	25	34.7	47	65.3

Iz tabele 2 se vidi da je više igrača i 1. i 2. grupe na 2. mestu izabralo klupskog saigrača, s tim da je procenat veći kod igrača 2. grupe.

Tabela 3 Brojčana i procentualna zastupljenost izbora osoba za druženje van treninga, 3. izbor (VANTR3) po grupama

	vanklup.	%	klup. saigrač	%
1. grupa	23	47.9	25	52.1
2. grupa	19	26.4	53	73.6

Iz tabele 3 se vidi da je više igrača i 1. i 2. grupe na 3. mestu izabralo klupskog saigrača, ali je i ovde dominantan procenat igrača 2. grupe.

Na osnovu MANOVA-e, gde je vrednost Fišerovog testa $F=2.147$ i nivo značajnosti $p=.009$ za 3 posmatrana izbora, **hipoteza H10 se ne prihvata**. Naime, postoji značajna razlika između 1. i 2. grupe timova u prediktorskoj varijabli **EKSINT** (tipu organizacije grupe), na nivou značajnosti $p=0.01$, ali u korist 2. grupe.

Tabela 4 Koeficijent diskriminacije između grupa po pitanju tipa organizacije grupe

izbori	koef. diskriminacije
VANTR1	.001
VANTR2	.004
VANTR3	.044

Analizom koeficijenata diskriminacije iz tabele 4, uočava se da najveći doprinos diskriminaciji daje 3. izbor za druženje u slobodnom vremenu (VANTR3) (.044). Zatim slede 2. izbor za druženje u slobodnom vremenu (VANTR2) (.004) i 1. izbor za druženje u slobodnom vremenu (VANTR1) (.001).

Karakteristiku 1. grupe, definisanu na osnovu prethodnih analiza, imaju 23 igrača od 48. **Homogenost** te grupe je oko 48% (umerena). Ostali igrači prve grupe (25) imaju osobinu druge grupe.

Karakteristiku 2. grupe, definisanu na osnovu prethodnih analiza, imaju 53 igrača od 72. **Homogenost** grupe od oko 74% je visoka. Mali broj igrača druge grupe (19) je sa osobinom prve grupe.

6 ZAKLJUČAK

Nakon inspekcije tabela koje se odnose na tip organizacije grupe, može se konstatovati da **u 1. grupi košarkaša ne postoji jasna granica između dva tipa organizacije grupe, dok kod 2. grupe košarkaša preovlađuje introvertna organizacija grupe**. Dakle, igrači lošijeplasiranih timova su više međusobno bliski na socijalnom planu od igrača boljeplasiranih timova. Drugarstvo i emotivna povezanost su izraženiji kod lošijeplasiranih timova, dok igrači boljeplasiranih timova imaju približno istu težnju ka introvertnosti i ekstravertnosti. Ovakav rezultat se može objasniti na sledeći način: igrači lošijeplasiranih timova nastoje da svojom koherentnošću i dobrim međusobnim odnosima nadoknade manjak košarkaškog kvaliteta, a jedinstvo i kohezivnost boljeplasiranih timova se ostvaruje visokim novčanim ugovorima i pritiskom javnosti (navijača, medija, i sl.) na igrače.

7 LITERATURA

1) Vučković, I. (2004). *Razlike između boljeplasiranih i lošijeplasiranih timova 1. košarkaške lige Srbije i Crne Gore u nekim sociološkim faktorima*. Magistarski rad, Fakultet fizičke kulture, Novi Sad, mentor vanr. prof. dr Pavle Rubin.

2) Karalejić, M. i Jakovljević, S.(2001). *Osnove košarke*. Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Beograd.

3) Moreno, J.(1962). *Osnovi sociometrije*. Savremena škola, Beograd.

In this study were analysed the differences between better placed and worse placed teams of the First basketball league of Serbia and Montenegro in The type of group organization. The aim was to see in which type of group organization (extrovert or introvert) mentioned teams belong, and then to relate it with the final position of their team on the standing. After discriminant analysis it was concluded that there are significant differences between better placed and worse placed teams in The type of group organization with the benefit of the better placed teams.

KEY WORDS: Basketball teams/The type of group organization

Oni su imali prvu prezentaciju na Kongresu CSA

